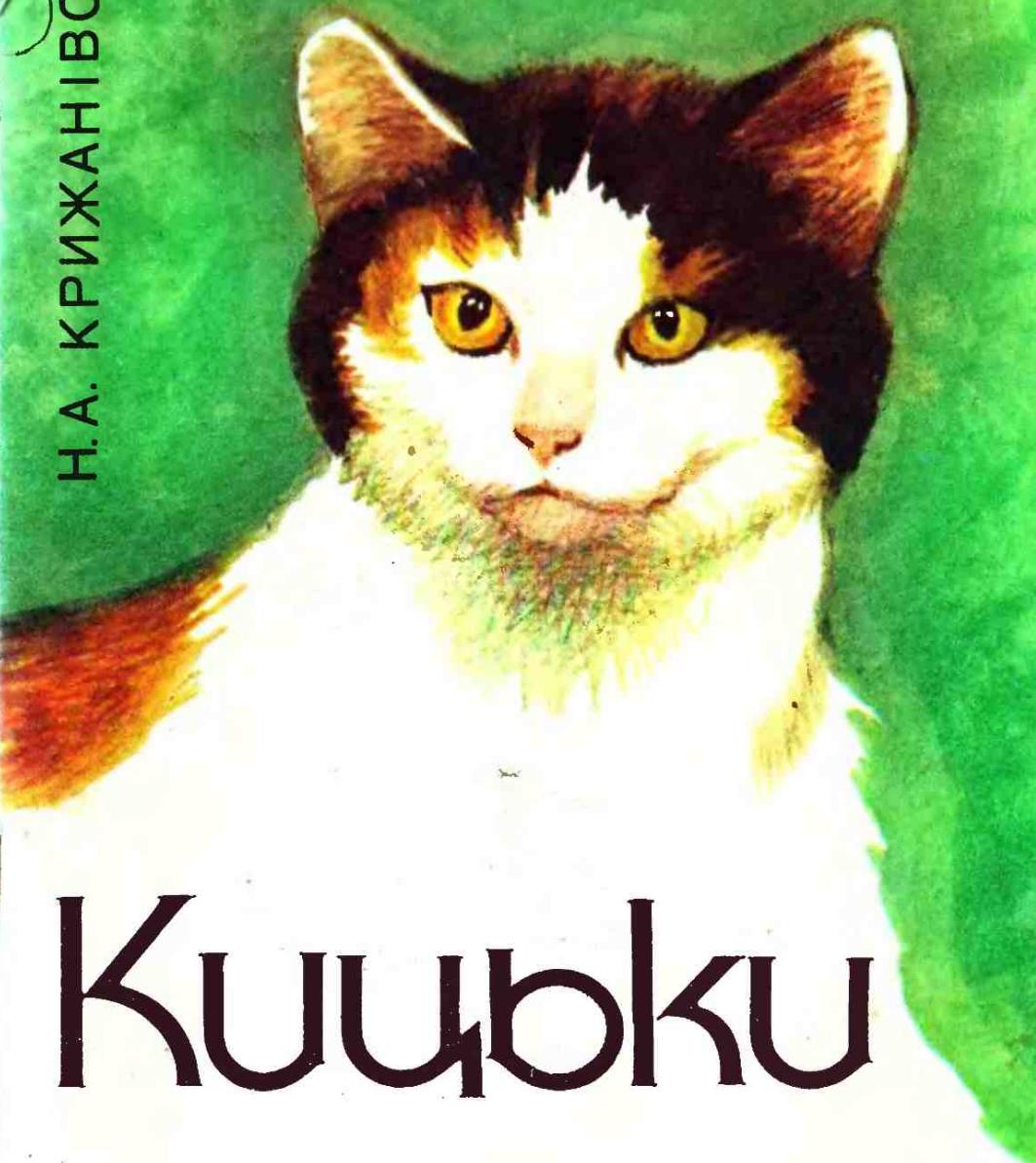

Н. А. КРИЖАНІВСЬКА

Куцьку

Кожен з нас багато разів бачив кішок, різних за окрасом, величиною, довжиною смуху. Усі вони гармонійно складені, з дуже красивими м'якими рухами. Переважна більшість людей любить кішок. Вони прикрашають наше життя, зближують із природою, часто слугують утіхою у горі.

Кіцька — одна з тварин, приручених людиною з давніх давен. Перші відомості про кішок ми знаходимо у грецького історика Геродота, який жив у V сторіччі до нашої ери. Він повідомляє, що єгиптяни 5 тисяч років тому вже мали приручених свійських кішок, яких вважали «священними тваринами», таємничо пов'язаними з богом сонця Ра. Адже зініці кішок розширюються на все око та звужуються до щілинки у зворотній послідовності від освітлення. А вночі їх очі світяться, немов випромінюючи проміння сонця, «накопичене» протягом дня.

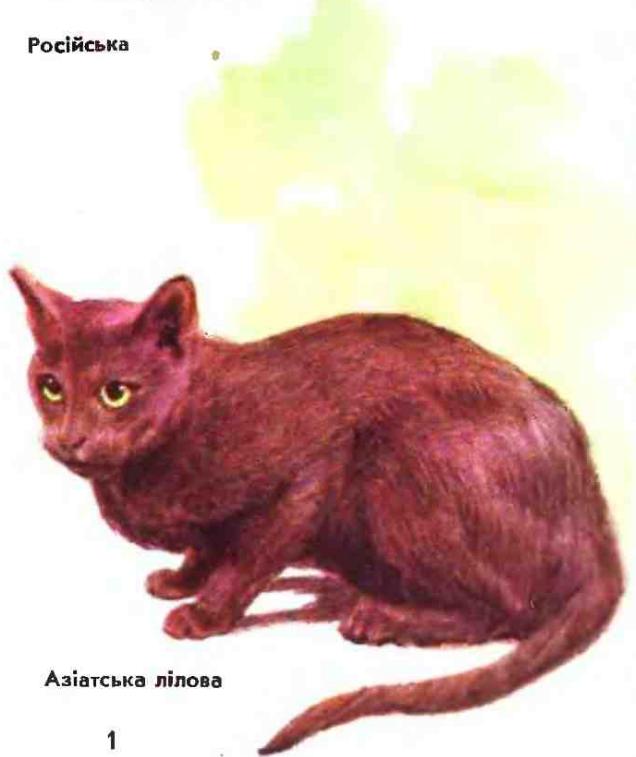
Вбивство кішки було великим злочином. Смерть її сповнювала усю родину єгиптянина глибоким трауром. Кішок бальзамували та ховали у спеціальних ящиках з деревини, бронзи і навіть золота.

Хто ж були прабатьки сучасних свійських кішок?

У північній частині Африки, за порогами Нілу, колись виникла одна з найдревніших держав — Нубія. Перші відомості про неї датуються тре-

Російська

Азіатська лілова

тім тисячоліттям до нашої ери. Древнєгипетські фараони здійснювали до цієї країни грабіжницькі походи. До Єгипту вивозилися золото, слонова кістка, худоба. Саме з Нубії у ті давлекі часи і були завезені до Єгипту перші приурочені та одомашнені кицьки.

Отже, припускають, що нубійська, або, як її ще називають, булана, степова кішка, є родона-чальницею домашньої кішки на землі купі.

З Єгипту свійська кішка потрапила до Аравії, потім до Індії, Південно-Східної Азії і ли-

ше у XII сторіччі нашої ери — до Європи.

У другій половині XIX сторіччя і особливо на початку ХХ людина почала займатися розведенням різних порід кішок, які відрізняються одна від одної розмірами та формою тулубу, хвоста, вух, окрасом та довжиною смуху.

Кішки, на відміну від собак, у будинку свого господаря зберігають повну незалежності.

При всій повазі до людини та віданості кицька ніколи не стає її слугою. Часто кішки прив'язуються до свого господаря. Тоді ця прихильність

у них набагато сильніша, ніж до місця, де вони живуть.

Усі сучасні породи свійських кішок чітко розподілюються на три групи — довгошерсні, напівдовгошерсні та короткошерсні.

Серед довгошерсних найбільш пошиrena порода — персидські кішки. Тіло масивне, кремезнє, голова широка, кругла, на короткій товстій шиї. Морда повна, ніс короткий, тупий, «п'ятачком», крупне підборіддя. Вуха маленькі, стоячі, на кінчиках закруглені. Очі великі, округлі, яскравого ко-

Сріблясто-чорна мармурова

Картузська блакитна

льору, блискучі, неглибоко посаджені. Лапи товсті, короткі, з довгими очесами на пальцях. Хвіст порівняно короткий, не закручений, вкритий смухом. Окраса смуху в гладко окраєних (однокольорових) — одинаковий; у смугастих — малюнок смужок виділяється на основному фоні; у димчатих — чітка різниця в окрасі підшерстка та кінцівок волосинок. Колір очей свій для кожного окрасу.

Нанівдовгошерсні кішки — з дещо подовженою головою, частіше трикутної форми, подовженим тулубом, довгими

ухами, високими кінцівками. Смуховий покрив складається з добре вираженого підшерстка та остеального волоса. Хвіст досить довгий, волохатий. До цієї породи належать бірманська, норвезька лісна, сомалійська, менська єнотова кішка, турецька кішка ван.

Короткошерсні кішки. Британські, іх понад 65 порід. Вони розрізняються за окрасом та кольором очей. Кішки середнього розміру, міцної статури з досить розвинутую мускулатуру, короткими масивними кінцівками, порів-

Девонрекс.

Бірманська блакитна

Сріблясто-чорна плямиста
азіатська короткошерсна

няно коротким хвостом у формі півкола. Голова кругла, масивна, морда широка, підборіддя товсте, ніс короткий, біля основи трохи прогнутий. Очі великі, круглі, широко поставлені. Колір очей відповідає окрасу. Смух короткий, густий, ніжний, неприлягаючий, з добре розвинутим підшерстком.

Європейська кішка спеціально не культивувалася та не схрещувалася для виведення іншої породи. Кішка середнього розміру, тіло досить мускулисте, з добре розвинutoю грудною клітиною. Кінцівки міцні, пропорціональні. Хвіст середньої довжини — звужується до кінця, рівномірно широкий. Вуха середні, закруглені. Очі круглі, широко посаджені, трохи косі. Можуть бути зеленими, жовтими, мідними, блакитними. Смух короткий, густий, блискучий. Дуже граціозна тварина.

Російська блакитна кішка. Саме така кішка була подарована англійській королевській родині Єкатериною II. Тулуб злегка витягнутий, кінцівки високі, голова кругла, клиновидна, ніс та лоб пласкі. Вуха великі, посаджені трохи наискіс, з помітними щетинками чи китичками. Шкіра на них тонка, просвічується, смух короткий неприлягаючий, густий з підшерстком. Окрас насичений, рівномірно блакитний. Очі мигдалевидної форми, зеленого коліору.

До короткошерсних

належать також картизька, а біссінська, менська, менська з коротким хвостом, бірманська, рекси, сіамська та азіатська кішки.

Перед тим як придбати кішку, ви маєте подумати, як поставляться близькі до вашого рішення, де тваринка буде знаходитись під час вашої відпустки чи відрядження.

Не можна забувати і про те, що турбота про кішку вимагає часу, певних зусиль і досить часто відмови від деяких зручностей. А її утримання неможливе без матеріальних витрат. Якщо усі ці питання розв'язані і ваше рішення залишилось незмінним, то ви, отримавши необхідну інформацію по утриманню тваринки у товаристві любителів кішок, можете принести її додому.

Відвідуючи виставки кішок, ви зможете зорієнтуватися у розмаїтті порід і не помилитися у виборі. Кошенят було б краще за все придбати у 7—8-тижневому віці.

Ось кошеня чи кішка у вас вдома. Не можна проявляти нетерпляйстість, не намагайтесь знайомити її відразу з усіма домашніми. Слід набратися терпіння та зачекати, поки тварина звикне. Дуже часто кошеня (кішка) шукає притулку — ховається під диван чи шафу, а більш хоробрі забираються на високі предмети та звідти вивчають нас і своє нове житло.

Сумку чи корзинку, у якій принесли кошеня

чи кішку, бажано залишити у кімнаті, тому що саме в цьому вони бачать свій притулок.

За кицькою потрібно уважно спостерігати та час від часу розмовляти з нею лагідним голосом. Якщо це кошеня, то добре пограти з ним папірцем на ниточці, посмикуючи його. Тимчасово слід ізолювати кошеня (кішку) від інших тварин і дітей. Потім поступово знайомте його з усіма членами родини.

Якщо ви підібрали бродячу кішку, то процес звикання у неї буде

більш довгим. Для такої кішки рекомендується встановити карантин. Бажано помістити її у добре провітрюваній кімнаті без м'яких меблів та килимів, де легко миється підлога. Приміщення має бути теплим, без протягів.

Дуже важливим для кішки є вибір місця. Кішка чи кошеня самі його шукають і дуже невдоволені, якщо їм заважають. Вони полюбляють темні, приховані від людей місця. Це може бути спеціальна корзинка, встановлена в облю-

бованому місці, велика місткість, ящик. Якщо ваш вибір не співпав з вибором самої кішки, ви можете проявити «м'яку» настійливість та привчити її до іншого місця. Кішки шукають собі і «точки спостереження» — підвищені місця: шафа, полиці, підвіконня, перила балкона.

Щоб кішка не впала з балкона, місце, де вона полюбляє сидіти, необхідно огородити сіткою. Кицькам подобається забиратися у відкриті коробки, ящики столів. Вони люблять спати на бі-

лих аркушах паперу, на батареях опалення чи працюючому телевізорі.

Прагнення до тепла може привести до біди. Тому в зоомагазині придайте спеціальну корзинку та обладнайте у ній «кіциччин дім».

Харчування залежить від породи та віку тварини. Дорослу кішку годують 2—3 рази на день, щоденна норма коливається від 125 до 300 г їжі.

Годувати кішок слід в один і той самий час. Посуд повинен бути чистим та стояти в одному

й тому ж місці. Краще за все для цього відокремити затишний куточок на кухні. Під мисочку з їжею підкладіть плівку чи папір, хоч кішка єсть дуже охайно. Посуд може бути фаянсовим, але стійким та неглибоким. Воду мініяйте щодня. Намагайтесь давати кішкам теплу їжу.

Кіцьки полюблюють рибу, особливо морську. Можна давати їм нежирне м'ясо. Обов'язково включайте до раціону сир. Молоко для кішок їжа, а не питво, тому давайте його не раніше, ніж через 2 години після їжі. Бобові кішкам давати не можна.

Не варто їх перегодовувати. Копчена риба у кастрованих тварин може сприяти появлі каменів у січовому міхурі.

Овочі та фрукти кішки їдять у подрібненому вигляді, овсянку — зварену на молоці. Добре зрідка додавати до їжі трохи меду. Більшу частину раціону (2/3) складають м'ясо та риба, 1/3 — усі інші продукти. Найкращий час для сніданку між 6 та 9 годинами, а вечеряють вони близько 18-ї години.

Для нормальної роботи шлунку кішкам потрібна трава чи листя рослин, які розпускаються. Взимку можна давати сходи вівса. Влітку виносите кішку на травичку і вона сама вибере, яка їй потрібна. Трава та зелень допомагають кішкам очистити шлунок (викликають блювання) від смуху, який

Норвезька

попадає туди під час «вмивання» (облизування).

Статеводорослими кішки стають, досягши віку 12 місяців, а коти — у віці 2,5—3 роки.

Вагітність кішки продовжується 63—68 днів. Звичайно, народжується 2—4 кошенят. Вони ссуть молоко матері 8 тижнів.

Під час вагітності по-ведінка кішки змінюються. Вона потребує більше людської ласки та уваги. Кішка шукає затишне місце. Ви маєте потурбуватися про це. То може бути ящик чи коробка розмірами 50×50×20 см. Збоку зробіть вхід шириною 15—20 см на висоті 10 см від дна. Дно можна прикристи м'якою пористою гумою, зверху покладіть м'яку тканину, що легко перетися.

Кішка перед пологами часто відмовляється від їжі, проявляє неспокій, нявити, ходить за господарем. Не женіт і не кричіт на неї, а заспокойте лагідною розмовою.

Пологи можуть продовжуватись 24 години. Звичайно між народженням окремих кошенят проходить 30—60 хвилин; якщо проміжок між народженням кошенят 3—4 години, слід негайно звернутися по допомогу до ветлікаря.

Кішка сама перекусює пуповину та облизує кошенят, вивільнюючи їх від слизу. Часто вона бере новонароджене кошеня зубами та почине його носити, під-

шукуючи затишну місцевинку, якщо вона не підготовлена заздалегідь.

Після пологів кішка лежить спокійно, кошенята разом з нею, періодично припадають до сосків. Через 48 годин вони починають чути, відчуваючи запахи, розрізнати їх; на 8—11 день кошенята відкривають очі; на 3—4 тижні починають пересуватися. Заводять ігри одне з одним, шукають контактів з людиною. Після пологів кішку слід годувати 4—5 разів на день невеликими порціями. Коли

кішка виходить поїсти, можна прибрати її місце — змінити підстилку. На 3—4 тижні починайте підгодовувати кошенят, особливо якщо їх багато. Готуйте солодкі розваристі каші, потроху додаючи до них дрібно порізане м'ясо, а пізніше — різноманітні овочі.

Годування кошенят потребує особливої уваги. Можна давати відвар вівсяніх пластівців, м'ясні відвари, протерті м'ясо, варену рибу, сир, овочеве пюре. На 21-й день давайте кошеняті протерті варене м'ясо,

Персидська коричнева

рибу, на 5—6-му тижні — сиру яловичину, телятину, дрібно порізані; на 7—8-му тижні — овочі та фрукти, розім'яті чи подрібнені. Трохи м'яса нарізайте шматочками, тому що це допомагає розвивати зуби, зміцнює жувальні м'язи.

Коли кошенятам виповниться 8 тижнів, заберіть їх від матері. Годуйте їх 6 разів на дні: 4 м'ясних та 2 молочних годування. Малим кошенятам обов'язково давайте глюконат кальцію. З 10 тижнів кошенята можна годувати 4—5 ра-

зів на день. На 5-му місяці ім вже достатньо 3 годувань, а з 7 місяців — 2. Не треба привчати кошенят до солодощів. Для них значно корисніше шматочок м'яса чи риби.

Кішка дуже охайна тварина. Значну роль в її житті має «туалет». Влаштовуючи його у квартирі, намагайтесь, аби він був схожим на природний. Робіть його просторим, щоб кішка могла рити лапами, з високими бортіками (10—15 см), щоб пісок або тирса не висипались назовні. Добре

його закріпіть. Краще за все для цієї мети підійдуть ванночки для промивання фотографій. Наповнити «туалет» можна піском, тирсою, стружками, щебенем. А ще краще дрібно порізаний папір — він не забруднює тварину і квартиру. Поступово привчайте кошеня до того, що у «туалеті» не буде підстилки.

Для розміщення «туалету» виберіть легкодоступне для кішки місце, яке легко чиститься, провірюється, де ніхто не буде її заважати.

Кошеня відразу ж привчайте до чистоти. Кілька разів посадіть його до «туалету», з відповідними словами, або його кал, залишений у небажаному місці, змішайте з підстилкою «туалету», дайте йому можливість його обнюхати, і воно відразу зрозуміє, що від нього вимагається.

Іноді кіцька може залишати свої нечистоти у різних місцях. Не карайте відразу кішку, а краще розберіться у причинах. Порадьтеся з ветлікарем, можливо, кішку треба лікувати. Кішка використовує «туалет» лише один раз, і, якщо він не буде своєчасно прибраний, то вона шукатиме інше місце для задоволення своїх природних потреб. Не можна тикати її носом у скосене. Кішка від цього дуже страждає, втрачає довіру до людини. Підстилку, яку викидаєте, обробіть хлорним вапном.

Бувають і нечистоплотні кішки. Потрібні дуже

Персидська кремова

велике терпіння та добробут, щоб привчити їх до «туалету». Поки кішка звикне до «туалету», приберіть килими, додріжки, підстилки.

Кішки потребують дбайливого догляду за шкірою та смухом. Добре дogleянuta тварина є показником порядку та чистоти у домі. Кішка сама турбується про чистоту смуху. Язиком вона очищує смух у тих місцях, де може дістати. Використовує вологі лапи

як вологу губку, щоб вмитися. Однак цього недостатньо. Потрібно мати гребені та щітки. Постійно користуючись ними, ви благотворно впливаєте на загальне самопочуття кішки: робите масаж, розчісуйте комки смуху, видаляєте блошиць. Смух розрихлюється, стає бліскучим та шовковистим. І ще одне — підвищується змінюваність волосяного покрову. Розчісуючи кішку, ви попереджаєте

заглотування великої кількості волос, що неминуче при особистій чистці, і тим самим вберігаєте тварину від шлунково-кишкових захворювань. Щітки можуть бути зі щетини, штучних матеріалів, гумові, а гребені рекомендуються сталеві, хромовані з рідкими закругленими зубцями. Смух добре протирати м'якою махровою тканиною, змоченою в розчині харчового оцту (1/4 стакана оцту на 200 г пе-

Персидська блакитна

ревареної води), а потім розчесати.

У період линяння розчесувати довгошерсніх кішок рекомендується кожного дня. Особливо дбайливо слід розчесувати смух на ділянках шиї — «комірець», грудей, «штанів», за вухами. Починайте чесати проти шерсті, а закінчуйте — по ній. Смух, що звалився, обережно розбирайте руками. Сильно збитий підстригайте ножицями.

Смух навколо анального отвору можна протирати лігніном, трохи вологою ганчіркою та часто розчесувати гребнем. Привчайте кішку до щітки та гребеня із самого раннього віку.

Купайте кішку лише при сильному забрудненні або при зараженні паразитами у теплій воді — 35 °C. Краще за все підходить для купання неглибокий таз. Дно прикрийте м'якою тка-

ниною чи махровим рушником, щоб тварина не ковзала. Мило використовуйте нейтральне або шампуні проти паразитів. Мити краще у проточній воді. Під час миття кішку міцно тримайте за потилицю. Цю процедуру зручніше робити удах. Слідкуйте, щоб вода не попала кішці в очі та до вух. Після купання злегка відіжміть смух рукою та загорніть кішку у сухий рушник, потім знову відіжміть смух. Замініть рушник на сухий, загорніть кішку у що-небудь і потримайте її до тих пір, поки смух не просохне.

При купанні не можна кішку занурювати у воду з головою, небажано також купати її відразу після їжі.

Довгошерсних кішок слід добре вичесувати перед ванною.

Постійно слідкуйте за станом вух та очей свого підопічного. Іноді кішка трусить головою, царапає лапою за вухами. Це ознака того, що тварина відчуває якийсь дискомфорт, біль. Необхідно оглянути вуха як зсередини, так і зовні. Часто в середині вуха накопичується сірка, яка викликає зуд. Вуха слід чистити регулярно та дуже обережно турундочкою, змащеною вазеліном чи дитячим кремом. Якщо після чищення стан не поліпшується і кішка продовжує трусити головою, царапати вуха, то необхідно звернутися до ветлікаря. Причиною виділень чорного кольору є вушний кліщ. У цьому

Персидська біла

випадку також потрібна медична допомога.

У довгошерсних кішок, особливо у старих, часто закисають очі. Якщо є почервоніння, припухання повік, сльозовиділення або ж гнійні виділення, це може свідчити як про захворювання очей, так і про різноманітні інфекційні захворювання.

Виділення з очей видаляйте м'якою, тканиною, змоченою у кип'яченій воді або чайній заварці.

Обов'язково зверніться до ветлікаря.

Слідкуйте за зубами кішки, не давайте їй занадто м'якої їжі. Їжа шматочками спонукає до жувальних рухів, поліпшує прикус. Зуби кішки повинні рвати та жувати.

Якщо у кішки з'явився неприємний запах з рота, то це може бути запалення ясен чи якесь інше захворювання. І в цьому випадку на допо-

могу має прийти медичина.

Кішки обов'язково повинні «точичи» кігті, щоб позбавитися від застарілих рогових частинок. Не можна обрізувати кігті ножицями — це вступає у протиріччя з природними потребами кішки та відбувається на її стани. Для того щоб кішка не псуvalа речі кігтями, їй слід зробити пристосування для заточування когтей.

Візьміть дошку, обтягніть грубим матеріалом та закріпіть її на стінці, щоб кішка вільно дотягувалась передніми лапами до верхнього краю. Тканину треба час від часу змінювати. Вже маленьких кошенят слід привчати до цих вправ. Піднесіть кошеня та поціярапайте його передніми лапами по дошці. Поступово воно звикне до цих пристосувань та не буде псувати меблі, килими, одяг.

Кішці для тренування м'язів, перевірки органів чуття, проявлення схильності до цілеспрямованих дій потрібен рух. Гра для кішок — запорука добре-го розвитку та самопочуття. Для цього їм потрібні іграшки: м'ячики для настільного тенісу, пусті котушки від ниток, грецькі горіхи, каштани, дерев'яні шарики, шматочки товстої мотузки з вузликами, зім'ятій шелесткий папір. Якщо у кошеняти немає іграшок, воно шукає їх саме і знаходить — дрібні предмети з пластики, металу, голки, булавки, електричні проводи. Такі іграшки

Сомалійська

Кішка ван

Менська

Абіссінська

Сіамська

Британська чорна

небезпечні, вони можуть травмувати тварину. Не слід позбавляти кішку можливості грратися, тому що вона буде в'ялою, сумною, часто нявчати. Ви повинні самі заохочувати кішку до гри. Для цього достатньо папірця на ниточці, який ви будете тягнути по підлозі.

Прагнення до гри — свідчення того, що мурка здорована.

Часто кішку доводиться носити до ветеринара, на виставку, брати із собою на дачу чи у подорож. У таких випадках слід придбати спеціальну корзинку чи сум-

ку. Вони мають добре пропускати повітря. Для нетривалої подорожі можна використовувати простору сумку із застібкою «бліскавка». Бліскавку не слід закривати до кінця — це забезпечить вентиляцію. Саджати треба головою до отвору, щоб мурка мала змогу дихати свіжим повітрям та спостерігати навколошній світ. Під час перевезення слідкуйте за тим, щоб бліскавка непомітно не закрилась повністю.

Плетена корзинка має бути з кришкою, дверця-

тами та зручними ручками. Можна зробити спеціальний ящик для транспортування. Він має бути таких розмірів: 30×30×30 см. З одного боку у нього мають бути грратчасті дверцята, а зверху ручка. Зсередини ящик обивається м'яким матеріалом.

Не рекомендується:
в одній сумці перевозити кілька кішок (виняток — кішка з кошенята-ми);

перевозити кішку на руках, тому що навіть спокійна кішка, злякавшись, перетворюється на розлюченого звіра. Вона може вкусити, подряпти, втекти;

возити кішку у мішку. Не маючи опори, вона відчуває сильний жах, впадає у паніку, починає голосно кричати, битися;

годувати кішку перед дорогою. Вона має поїсти за 12 годин до подорожі.

У дорозі слідкуйте, щоб тварина не перегрілася та не змерзла.

Не залишайте мурку надовго в сумці чи ящику насамоті, а також у перегрітому автомобілі, тому що там замalo для неї повітря.

Кішки спокійно переносять дорогу протягом 8—10 годин. Якщо подорож більш тривала, то тварину можна прогуляти на зупинці, дати їй розім'ятися. Необхідно брати із собою тирсу чи пісок для «туалету».

Якщо ви, дізнавшись все про кішку, вирішили її завести, я бажаю успіху. Мурка принесе вам багато радощів.

Британська біла

На обкл.: Європейська кицька.

3,66

Криніановська Наталія Аркадіївна

КОШІНИ

Киев «Час»

(На українському языку)

Криніанівська Наталія Аркадіївна
КІЦЬНИ

Кітів «Час» 1992

Редактор В. Г. Волох. Художник Г. Н. Глікман. Художній редактор Г. Т. Задніпрянин. Технічний редактор Л. І. Аленіна. Коректор Р. А. Зabolotina. Підписано до друку 15.01.91. Ум. друг. ерк. 0.93. Замовлення 0—4201. Тираж 100 000 пр. Вид. № 159. Видавництво «Час», 253094 Київ, просп. Гагаріна, 27. Київська фабрика друкованої реклами 252067 Київ, вул. Виборзька, 84.

К 5106000000—159 БЗ № 27-28-90
М212(64)—92

© Н. А. Криніанівська, 1992.

